

een obsessie. Yusuf Kelman wil Immihan meenemen naar Turkije en ze daar laten trouwen.
Emma 't Is niet waar. Heeft ze daar dan kennis?
Johan Nee, ze heeft die jongen nooit gezien.
Emma Lieve god, dat bestaat toch niet.
Johan En of het bestaat!
Hilde Jij kunt haar helpen.
Emma Ik?
Hilde Laat Immi een paar dagen naar hier komen.
Emma Weglopen? Daar lost ge niks mee op. Als er ruzie in de familie is, moet ge praten.
Johan (Tegen Hilde over ouders) Ze snappen het niet.
Hilde Het is de enige mogelijkheid.
Emma God weet wat er zal gebeuren. Misschien komt hij hier de boel kort en klein slaan. Ik heb het altijd wel gezegd dat die Turken halve wilden zijn. Waar of niet, Leo? Gij hebt die Kelman toch zelf gezien.
Leo Hij zag er verschrikkelijk uit.
Emma Als haar moeder moest worden geopereerd, zou ik direct zeggen...
Johan Haar moeder moet verdomme niet worden geopereerd; maar volgende vrijdag vertrekt er een trein naar Turkije. Daar zullen ze Immihan instoppen en ze zal in een bergdorp — tussen die halve wilden, zoals jij zegt — in het bed moeten kruipen met een vent die ze niet kent.
Emma Aan deze affaire verbrand ik mijn vingers niet. Ik zeg: nee! Verstaat ge me? Nee! Nee, nee! En 't is niet dat ik op zie tegen de moeite om dat kind hier over de vloer te halen; maar niet als ze thuis wegloupt. Dan kunt ge hier op uwe kop gaan staan, maar het zal niet lukken. (Loopt de trap op. Halfweg blijft ze staan.) In Houthalen hebben ze vorige week een Turk uit een café gezet. Weet ge wat er toen gebeurd is? Met zijn dertigen zijn ze teruggekomen en hebben er de boel kort en klein geslagen.
Johan Bang! Je bent bang. Mensen interesseren je niet als je bang bent.
Emma Weet ge wat gij zijt? Een hartefretter. (af)
Hilde Ma, kom nou, laat ons eens rustig praten. (Hilde gaat Emma achterna. Johan gaat zitten. Leo legt zijn hand op zijn schouder.)
Johan Durft ge dat?
Leo Wat, jong?
Johan Je hand op mijn schouder leggen.
Leo Waarom zou ik dat niet durven?
Johan Als je je hand op mijn schouder legt, wil dat zeggen dat je aan mijn kant staat.
Leo En wie zegt dat dit niet zo is?
Johan En als ma zo dadelijk de trap afkomt, zul je dan die hand weghalen?
Leo (Hand weg) Jong, als ge eens zo oud zult zijn als ik... Denkt ge dat ik nooit heb gedroomd dat ik de wereld anders zou maken? Denkt ge dat ik nooit van mijn ouders heb gedacht: die ouwe zakken, wat weten zij van wat er in de jeugd omgaat. Ik was vroeger een voetballer, een goeie. Ik speelde mee in derde nationale. Ik leerde uw ma kennen. Ze waren er thuis op tegen. Ik ben toch met haar getrouwd; en in ons gezin zou het allemaal anders worden. Anders... O, het begon met kleinigheden. Of ik mijn voeten niet op het salontafeltje wilde leggen als ik naar de televisie keek. Ik haalde mijn voeten eraf. Of het nodig was dat ik elke donderdag een pintje ging drinken bij Mariette. Ik ging toch, maar een week lang sprak ze geen bakkes tegen me. Mijn vrienden kwamen me bezoeken. Ze zagen dat ze niet welkom waren. Ze bleven weg. Er kwamen kinderen. Ik wilde er eentje een pak voor zijn broek geven omdat hij de konijnen had uitgelaten. Maar "Wat weet gij van kinderen af!? Bemoei u met uw eigen zaken!" En ik liet begaan. Een stilaan geraakte ik gevangen, alsof een inktvis één voor één zijn tentakels om mij heen sloeg zodat ik niet meer

kon bewegen.
Johan Argumenten van een versleten generatie. Je bent je aan 't verdedigen omdat je laf bent.
Leo Het is geen verdediging. Het is een verklaring.
Johan Is het leven zo rap opgebruikt?
Leo Zo rap. Ik had nog één hoop dat het anders zou worden.
Johan Toch?
Leo Gij.
Johan Ik?
Leo Als ge volgend jaar een eigen zaak zoudt beginnen. Ik dacht: ik ga helpen. Niet alleen met geld, maar ook met mijn handen. Ik heb verstand van machines. Hoe klein ik hier ook in huis ben, op de kolennijntjes heb ik een reputatie. Als de mensen zouden weten dat ik achter uw zaak sta, zouden er klanten komen. Ik dacht: we bouwen samen een zaak op. En ik zal naast hem staan: als een vriend. We zullen samen een pintje gaan pakken in uw stamcafé en we zullen samen proberen een automerk voor u te vinden. En ge zult trouwen met Immihan. Ik had direct gemerkt dat het een goed kind was, nog niet bedorven door onze welvaart. Ze zal een goeie vrouw voor u zijn. En ik zal kleinkinderen hebben, die mijn naam dragen...
Johan Dromen is niet genoeg.
Leo Nee.
Johan Kun je niet knokken? Ga naar boven en zeg tegen ma dat Imma naar hier moet komen, dat je achter me staat. (Boven is er lawaai. Een flarde van een gesprek dringt tot beneden door.)
Emma ... niet één keer. Als het hier zo verder gaat, trek ik er uit. Het is schandalig... (Een deur klappt dicht. Het geluid verstomt.)
Leo (Trekt zijn botten terug aan) Ik heb geprobeerd het u uit te leggen. (Aarzelt, gaat naar het raam) Het gaat regenen. Ik wil het voortuintje in orde hebben eer het zondag is. (Gaat naar de deur)
Johan Pa!! (Licht uit.)

IV

(In de woonkamer bij Kelman staan de koffers gepakt. Nacht. Immihan binnen met zaklamp. Draagt nachtjapon. Ze trekt hem uit, stopt hem in een tas, samen met wat ondergoed dat ze uit een koffer pakt. Uit de koffer ook kleren die ze aantrekt. Schoenen aan. Jasje aan. Kijkt door het raam. Wacht. Zaklamp uit. Gelijktijdig in de woonkamer bij Depoorter. Johan naar beneden. Staande lamp aan. Trekt zijn schoenen aan. Jas aan. Kijkt op zijn horloge. Knijpt licht uit. Vertrekt.)
Hilde (Komt naar beneden met zaklamp) Johan!
Johan, ben je daar? (Loopt naar de keuken. Komt terug.) God, ik wist het. (Zaklamp uit)

(Licht op Hilde. Hilde face publiek.)

Hilde Ik wist het. Het was naïef te veronderstellen dat hij zich bij de situatie had neergelegd. Om kwart over vijf zou de trein vertrekken met Immihan erin en hij zou gewoon naar zijn bed zijn gegaan en slapen? Onmogelijk. Ik wist waar hij naartoe was. Had ik mijn ouders moeten verwittigen? Dan stuurde ik misschien het hele plan — wat het ook mocht zijn — in de war. Hij had het me nooit vergeven. Ik besloot te wachten. Gewoon te wachten, de tergend trage minuten te verbijten. (Gaat op de trap zitten. Licht uit.)

(Licht op buitengebeuren. Nacht.)

Johan (Voor het huis van Immihan) Immi, Immi!
Immi (Ingebeeld raam open) De voordeur is gesloten. Hier, mijn tas.
Johan Kom! (pakt tas, zet ze neer, helpt Immihan. Die huilt uit bij Johan.) Het ergste is voorbij. Alles komt in orde. Het ergste is

voorbij.
Immi Ik was bang... Zo bang dat je niet zou komen.
Johan Ik ben er. Kom, laten we geen tijd verliezen.
Immi Waar breng je me naartoe?
Johan Naar huis.
Immi Je ouders?
Johan Komt voor elkaar.
Immi Als papa me morgen mist, zal hij me bij jullie komen zoeken. (Geluid van een trein)
Johan Daar heb ik aan gedacht.
Immi De laatste trein.
Johan De laatste trein vertrekt om kwart over vijf. Zonder jou.
Immi Kom, we vertrekken. (Ze vertrekken. Op dat ogenblik begint de hond te blaffen. Ze blijven even staan.)
Johan Rothond, verdomme.
Immi Ssst!
(Immi samen met Johan af. Yusuf op in pyama. Licht aan. Kijkt door het raam. Gesprek in het Turks.)
Yusuf Fatima, Immihan evden kayboldu. (Immihan is verdwenen)
(Yusuf trekt broek aan over pyjama + trui.)
Fatima (Op in nachtjapon) Immihan oda sinda yok. (Ze is niet op haar kamer)
Yusuf Immihan evden kayboldu. (Ze is verdwenen) Ceketimi ver. (Geef mijn jas)
Fatima (Geeft hem) Nereye gidiyorsun? (Wat ga je doen?)
Yusuf Ben unu getirmeye gidiyorum. (Ik ga ze halen)
Fatima Yusuf, yaptigin ise bak. (Yusuf, pas toch op)
Yusuf Sus! (Zwijg) (Hij vertrekt, slaat de deur toe. De hond blaft. Fatima knijpt het licht uit. Af.)

(Toneel in de woonkamer bij Depoorter)

Johan (Komt binnen met Immihan) Pas op met de stoelen. Kom, ga zitten, ik zal het licht aanknippen.
Immi Nee!
Hilde Niet schrikken, ik ben het.
Immi O! (Gedempte gil)
Johan en Hilde Pssst!
Hilde Waarom heb je me niet gezegd wat je van plan was? Je weet dat ik wil helpen.
Immi Ik ril.
Hilde Ga toch zitten. (Knijpt de staande lamp aan)
Immi O, ik ben bang van het licht.
Johan Hoeft niet.
Hilde Wat ga je doen? Blijf je hier?
Johan Nee.
Immi Wat dan?
Johan Ik heb geld gespaard. Als het licht wordt, vertrekken we.
Hilde Met de trein?
Immi Niet met de trein.
Johan Met de bromfiets. We rijden naar Antwerpen. In een drukke stad vallen we minder op.
Immi Waarom bracht je me hier?
Johan Even maar. Als je midden in de nacht met de bromfiets rijdt, stoot je allicht op een politiepatrouille. Als ze dan morgen jouw persoonsbeschrijving doorgeven, zullen ze zich ons herinneren.
Immi Het is alsof het allemaal niet echt gebeurt, net een goedkoop verhaal in een snertmagazine.
Johan We vertrekken als de eerste mensen naar hun werk rijden. We huren een kamer in een hotel.
Hilde Gaat het beter, Immi? (Immihan knikt)
Johan Wil je iets drinken?
Immi Ja.
Johan Fruitsap?
Immi Om het even.
Johan Ik haal het. (af naar keuken)
Immi Wat een nacht.
Hilde De nachtmerrie is voorbij.